

Колісник В. Ю.,
кандидатка педагогічних наук, старша викладачка,
Черкаський державний технологічний університет

ЗАСТОСУВАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ІНЖЕНЕРІВ-ПРОГРАМІСТІВ ЧЕРЕЗ ВИКОНАННЯ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ

Відповідно до вимог реформи вищої освіти в Україні та Загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти вищі навчальні заклади отримали завдання забезпечити належну підготовку фахівців за європейськими стандартами. Її результатом є здатність випускника виконувати професійні функції на належному рівні, що проявляється у професійній готовності. У зв'язку з цим ми запровадили особистісно орієнтований підхід у навчанні іноземної мови майбутніх інженерів-програмістів.

У змісті особистісно орієнтованого навчання закладено базові принципи його здійснення, зокрема: індивідуалізація навчання; максимальне наближення навчального матеріалу до ситуацій професійного середовища; спіралеподібна побудова навчального матеріалу; постійна самооцінка студентами власної навчальної діяльності; реалізація цілісного навчально-виховного процесу [2]; самоактуалізація; принцип творчості й успіху; принцип довір'я і підтримки [6]; гуманізм; принцип діяльності (самореалізація особистості відбувається через діяльність); самоорганізація складних систем; принцип ціннісно-цільової сутності пізнання утворює роль пізнання не як мети, а засобу розвитку особистості [5].

Досягнення студентів ми перевіряли через проміжний та кінцевий зрізи контролю знань, одним із видів яких виступали творчі завдання [3]. Очевидно, що творчий підхід у виконанні завдань передбачає: творче мислення; відхід від шаблонів; оригінальність та вишуканість добору лексичних одиниць. Науковці Л. Величко й М. Савчин стверджують, що «творчість – це багатогранний, непередбачуваний, часто неочікуваний навіть для самої особистості вид діяльності, засіб, де переважають новизна, активність особистості та суспільні інтереси, кристалізація волі, настирливість, прояв оригінальності тощо» [1, с. 45]. Так, при виконанні вправи на тему «Computer Use and Applications» (Використання та прикладні програми комп'ютера) – завдання на опис фахової навчальної дисципліни (програмування, мережеві технології, інформаційні системи та послуги тощо) – пропонується зазначити цілі дисципліни, її структуру, викладача, частотність викладання та вимоги щодо оцінювання. Однак деякі студенти крім перерахованих вимог також виражали своє ставлення стосовно необхідності цієї дисципліни для майбутнього фаху, зазначають, чи цікаво вона викладається.

Схильність до самостійної творчої діяльності набуває особливого значення у роботі майбутнього інженера-програміста, де затребуваними є такі якості, як неординарність створення програмного продукту, незвичність вирішення поставлених завдань, швидкість і своєрідність досягнення мети і т. п. Як слушно зазначає науковець О. Левченко, «розвиток творчості, творчих здібностей і потенціалу можливий протягом усього життя в структурі особистісної активності людини й не залежить від виду та рівня розвитку обдарованості» [4, с. 27]. Використання творчих завдань у навчанні іноземної мови покликане спонукати студентів до вияву та подальшого розвитку своїх творчих здібностей. Надалі набуті навички вони зможуть застосувати у майбутній професійній діяльності.

Із методичної точки зору творчі завдання є поєднанням лексичних і граматичних знань і вмінь студентів. Запропоновані завдання полягали в написанні важливих положень професійного характеру стосовно вивченого матеріалу. При цьому передбачалося не лише використання професійної лексики, засвоєної впродовж навчання, а й застосування теоретичних знань і власного досвіду роботи з комп'ютером. Метою діяльності було простежити вміння студентів практично застосовувати знання, набуті з фахових дисциплін, через іноземну мову. Отримані результати подаємо в таблиці 1. Зазначимо, що ЕГ – експериментальна група, КГ – контрольна група, АЧ – абсолютне число.

Таблиця 1

Уміння майбутніх інженерів-програмістів виконувати творчі завдання

Тема завдання	Репродуктивно				Творчо			
	ЕГ		КГ		ЕГ		КГ	
	%	АЧ	%	АЧ	%	АЧ	%	АЧ
1. Інтернет-послуга	48,1	104	12,8	27	27,8	60	0	0
2. Інтернет-адреса	57,8	125	18	38	43	93	16,1	34

У межах цієї проблеми ми пропонували студентам творчі завдання, покликані допомогти виявити їхні вміння виражати свої думки на фахову тему: описати інтернет-послуги (творче завдання № 1) і пояснити запропоновану інтернет-адресу (творче завдання № 2).

Як свідчать результати аналізу, правильні відповіді склали 48,1 % у ЕГ і 12,8 % у КГ. Частина опитаних належно розтлумачила зміст інтернет-адреси, детально пояснюючи значення кожної складової. Інші зробили все схематично, іноді не дописуючи слова чи подаючи скорочення. Звідси великий відсоток неповних відповідей.

Як бачимо, друге завдання серед представників експериментальної групи правильно виконали 57,8 % опитаних, у контрольній групі – 18 %.

Зважаючи на результати, доречно більше уваги приділяти письмовим завданням, тренувати правопис термінів. Близько третини в ЕГ скористалися творчим підходом до тлумачення інтернет-адреси: 27,8 % – ЕГ і 0 % у КГ (перше завдання) та 43 % у ЕГ і 16,1 % у КГ (друге завдання).

Окремі студенти свідомо не виконували творчі завдання. Типовими причинами відмови було: небажання писати з помилками, оскільки у правильності правопису вони не впевнені; брак словникового запасу з англійської мови на відміну від розповідей на цю тему українською; невпевненість у відповіді; нестача професійних знань; ситуативні причини.

Отже, аналіз одержаних даних уможливорює зробити висновок про нагальну необхідність збагачувати навчання іноземної мови творчими завданнями з метою подальшого розвитку творчих здібностей студентів. Це і нагода проявити себе, і аспект урізноманітнення освітнього процесу, і спрямування на майбутню професійну діяльність.

Література

1. Величко Л., Савчин М. Теоретичні і практичні аспекти педагогічної майстерності та методичної культури педагога. *Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України*. 2013. № 4 (81). С. 43–51.

2. Вовк О. Комунікативно-когнітивна компетентність студентів-філологів: нова освітня парадигма. Черкаси: Вид. Чабаненко Ю. А., 2013. 500 с.

3. Колісник В. Рівень навченості іноземної мови за професійним спрямуванням після застосування особистісно орієнтованого навчання. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, 2 (15), Issue: 30. Budapest, 2014. С. 45–49.

4. Левченко О. Анотивність як складова комплексу професійних компетентностей викладача в процесі формування студента-гуманітарія. *Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України*. 2012. № 4 (77). С. 23–30.

5. Полат Е., Бухаркина М., Моисеева М. и др. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: учеб. пособ. / под ред. Е. Полат. Москва: Знание, 2009. 272 с.

6. Степанов Е. Личностно-ориентированный подход в педагогической деятельности. *Воспитание школьников*. 2003. № 2. С. 2–5.